

איש - רשות היחיד

ר' בנימין היה יחיד במינו,
 כסופר, כצייר, כיהודי דתי, כאדם, כלוחם, הוא היה יחיד ברשות לעצמה, הוא קיים את רשות היחיד — כל ימי חייו, כל שעות חייו, כל רגעייהם, — עד אחרוני רגעים. הוא היה יחיד במי קוריותה, בהיגיו, הן הכתיבה והדיון הן פובליציסטי, אך לא הכ שכתבו היחידות היה מעין אידיאה, והוא קידש את רשות היחיד — אחר קום המדינה, והוא ידע את שקידוש, שכן המדינה כי אילו הכריתה מלחמה עליו, על היחיד בישראל, אין לו מקום בה, מקום עצמי, אין על כל פנים — אין לו מקום ה' ראוי לו.

ר' בנימין, זכרנו לברכה, היה שופי רו של החזון ההרצלאי בפובליציסטיקה העברית, הוא היה חבר ליחיד האהר, לאברהם שרון ז"ל, לציונות המכסיי מאלית, הו' היה לוחם גורל למדינה היהודית וחרו' גדול לעליה המונית, הוא קרא לעלות לארץ ישראל במערכת מאמרים "על לעלות", ולא שמח במ' לוא השמחה בהתגשם חזונו, המדינה הצרה ליחידים, אף למקימה המסורית, המיוחדים במינם.

אף אברהם שרון נפטר גלמוד מי בודד וניח, כי יחיד היה, מיוחד, יתמה התמה: יחיד היה כל הימים, קיומו — ביחידותו, בה השקיע מרצו, על שום מה זכה, איפוא, להכרת ער-כו, להשפה לפרסום מכובד בימי ה' ציונות שלפני קום המדינה?

יש להשיב: רעיונו המרכזי — רע' יון השוט — רעיון הציונות המבוססת על האנטישמיות — גשבר, ושבר זה שיבר אף את בעליו, היטלה, ימח זכ' ר'ו אמה לפתור את שאלת היהודים בדרך של השמדה, האנטישמיות לא ה' תה עוד כוח מדרבן, מרחף לעליה ל' ארץ ובנינה, ההשמדה הנאצית שיברה את רעיון האנטישמיות כשליח הגאו' לה.

האם משום כך נידח שרון? כלום אין מפנים בהיסטוריה, במדיניות, ואין רעיונות מאכזבים? רבים ושונים שינו את רעיונותיהם והתאימם למציאות ה' חדשה, לונאים שנוצרו מקרובו, בדקום מחדש לשם התכלית הנרצה, אין ספק שגם אברהם שרון ז"ל מסוגל היה ל' גות בנין חדש על יסוד המציאות ה' מופלאה שבאחנו, אך לא מסוגל היה לצאת מחוקת היחיד, מרשות היחיד, הבלתי נסבלת במדינה, על כן יצא אב' רהם שרון ז"ל מן העולם כנידח, ש' כות, כגדול שבלה, הציונות קיימה יחידיה הבונים; המדינה אינה גורסת אותם.

ור' בנימין ז"ל היה רב כנאום, בעט ובאמת הבנין, לא היה דומה לו בספ' רות העברית, הוא, שהיה אדם תוסס, ער, חכם, מומחה גדול לרופק הזמן, היודע להענות לקריאה, להסתגל — לא שבע גחת בהתגשם החזון ההרצלאי, כאן ניתן לומר: האכזבה הדדית ה' תה, המדינה נתאכזבה בו על שלא שי' נה דעתו בשאלה הערבית, והוא — על שלא הלכה בדרך סוגייתו, והלוא ר' בנימין עיניים היו לו לראות תמורות, יהוא שהניח — מרצונו שלו — לשאלה הערבית פעמיים, בראשונן אף הפליג ממנה, מעם "ברית שלום", נפרד ממנה — בחוברת האחרונה של "שאיפתנו" שבעריכתו במאמר — "עם הפלגת ה' סירה", ובשניה — במאמר פשוט ל' "מכתב לר' בנימין" ממת א. רמבה, כותב חב הוא: "המכתב מכיל בעיקרו שתי שאלות: בשאלה הערבית ובשאלת ההצ' לה, קשה עלי להזדקק עכשו לשאלה הראשונה כאשר כל מחשבותי ורגשותי בחונות לשאלה השניה" ("במישור" גל' יון רי"ב תשנ"ד). הגלל התגייסותו ל' פעולת ההצלה בכל נפשו ומאודו הניח את השאלה "הערבית" ולא השיב לרמבה על מכתבו — "אלא שאני מקדים וא' מר, שאני עושה זאת יותר במובן היס' טורי מאשר במובן האקטואלי, מומן התחלת השואה אין לפני אינטרס צבו' די אלא זה הצלה, את העיניים האח' רים אני עוזב בהכרח לאנשים אחרים" (שם). ההצלה הוציאתו מן השאלה ה' ערבית והמדינה החזירתו אליה, ההיחה זו אחר מביטויי אכזבתו?

כלום מעטים האישים ומעטות המפי לגות שחיבו לשנות עמדתם? מי נחל אכזבות מרובות ממפ"ם? היא בעלת האידיאה של מדינה דו-לאומית ובעלת ההתנגדות לחלוקת הארץ ולאקטביזם והדבקה ב"מחר" הסטליני — האם בשל כשלונותיה קיפה את הדגל? פסקה לפ' עול בחיים המדיניים, החברתיים יה'

ציבוריים? האם מתבודדה היא נידחת יושבת ובוכה על הררי אכזבותיה? אפשר שרוכסיהם של הריאכובות עוד יאריכו שרשרותם עד שהמפלגה תגיע אל אמה יציבה, כלום לא באה לידי מסקנה שעליה להיות שותפה בשלטון? כלום מדינה עומדת בריב עמה? מני דה אותה? אבל בריב היתה עם אבר' הם שרון, שאמר להעביר אח כל ה' ערביים מן הארץ, ועם ר' בנימין, על שאמר לכרות ברית שלום עםם, קיצוני יים היו? אין מדינה ישויה להלך ב' קצוות? יתכן, אכן בעיקרו של דבר — יחידים היו, סגולתה של מדינה — שאינה מהלכת בקצוות, הסרירה הגדול — שהיא מקפחת אנשי סגולה, כי זחר דים הם, בודדים.

ב.
 אכן, ר' בנימין היה איש הליכות, איש תנועה, — בחייו הפרטיים, בעס' קנותו הציבורית, בספרות, הוא הילך מקצה לקצה — על מנת לקרבם, לו נאספו כל מאמריו לכרכים היינו לומ' דים עושר גוונים מרגין נפש, לא גלווה להם כרך נוסף, המנתח הליכות אלה, היה מביא לידיעתו של הקורא מסקנות רבות ענין, ויתכן שהיה מעלה בסופו של דבר מסקנה מסכמת: שכל הליכור חיו המרובות של ר' בנימין לא היו אלא של יחיד, המהלך ברשותו שלו ברשות היחיד שבנה לעצמו, היא ה' תה התחום והיא היתה המניע להליכה זו.

נוגים אחדות מן ההליכות: הוא היה הרצילאני, בעל הזון מדיני — ובעל "ברית שלום", הוא שקרא ל' עליה גדולה — ביקש הסכמת הערב יים לעליה, הוא שהיה ציוני נלהב, לאומי בכל רמ"ח אבריו וערך אח "ההד", שהוצא לאור בכספי הקרנות הלאומיות — קירב בו ביותר את אג' דת ישראל, שהתנכרה באותם הימים ל' ציונות ופעולותיה, הוא, איש "ברית שלום", דיבר בהוקיה על זיבוטינסקי יוצר התנועה הרוויזיוניסטית, הלוחמת המרה ב"ברית שלום", בימים שהפיר' שים חיו במחירת אף בקרב הישוב העברי, ביקרו אנשיה בביתו, בבית סגורם של הערביים, הוא, היהודי הדתי המבקש לבנות את היהדות החרדית ר' ראה בנוער הדתי עמידה של היהדות — היה חסיד התרבות הלועזית, הרבה להגות בה, לכתוב עליה, להביא ל' דיעות קורא העברי, הוא, החסיד, ה' קיר מתנגדים והעריץ תלמידי חכמיהם, החסידות, מאורגנת, היא באופיה, מס' גרת בתוכה, דבקה בעצמה במשטרה, אינה מבינה לזולתה ואינה מובנת על ידי זולתה, ור' בנימין שכל מהיתו חסידות, היתה ואורת כתיבתו חסידי — פתוח היה לכל, הוא הפציפיסט, גייס היה, — מגייס מתנדבים לצבא, למלחמה בצורה, הוא שביקש להתחשב ברצון הערביים הטיף לגיור, שיש בו מביטול הרצון של הזולת, הוא ביקש להרחיב את דעת ה', כאיש דתי אמר להכניס תחת כנפי דת ישראל בני לאומים אחרים, בו בזמן שהעמדה הרשמית של היהדות החרדית אינה מסכימה עמו, הוא שקנה לעצמו תרבות המערב הגיע למורת, הוא איש ההליכות, מה' לך ממזרח למערב וממערב למזרח, המערב היה לר' בנימין ז"ל מודא אקטואלי, המזרח תכלית — שיבה ה' מערב — תרבות, השכלה, מכשיר הח' יים, המזרח — אידיאל החיים ועתיים, המערב הול יופי, המזרח — מוסר, המערב — שכלתנות, מזרח — מס' תורין, המזרח גתן בקדמותו למערב ערכי דת, תרבות, עתה עליו לטול את שנתו, לשוב אל קדמותו, ההליכה מ' מזרח למירב וממערב למזרח — היתה הליכה רעיונית וספרותית, הבריות קוראים לה — מזיגה.

פולמוסן היה בוויכוח עם יריבים ר' לא חס עליהם וסלחן היה והוקיר את מתנגדיו, אם מאמר מצליף של ריב נכתב בכשרון — התפעל מכשרונו של המצליף, והוא רגיש היה לדעת זק' דל, לפרסום, הוקיר שבה, היתה בו מבחינה זו נרקיסמוס, והוא הנרקיסטי לא חשש להיות כל ימי חייו באופ' זיצידי, בודד, בלתי מופולארי, אף כשי' היה מאורגן, מאוגד בתוך חבורה, היה באופוזיציה, בודד, יחיד, כי נפשו — נפש גדולה של יחיד, הוא יצא מגוע של יחידים, חסיד היה ורב היה, הוא הריאליסטן נמשך אל המסתורין, מבחינה זו לא

זו בלבד שהעריץ את רב קוק זצ"ל, אלא גם את הלל צייטלין ז"ל, ינק השפעה מרבים, רבים, והשפיע על רבים, רב היה לתלמידים, אך לא יצר לעצמו כת, סיעה, ארגון להקת תלמי' דים, היה נערץ על ידי תלמידיו ואהוב עליהם, אולם הם לא היוו חדר, זרם; הם נפזרו, כי יחיד היה, רב ליחידים, בנה לעצמו רשותו — על כל מסקנ' תיה המרות, הוא גשא אותו בסכל, גשא בגבורה ולא נסוג, הועמד ר' בנימין בפניה החוקה לא בשל זקנתו — המדינה סובלנית לגבי דעות הציבור — אלא בשל היותו יחיד, אין עתה שעתם של יחידים, זו עוד כוא תבוא ותשיב להם מקומם, ואז יושב מקומו לר' בנימין ז"ל, וכל ה' קפו יראה, כי רוחב מקומו בתולדות ישראל המופלאה, הבונות את מדינת ישראל וספרורה.